

***Studiegids
Keuzevakken
in de Master
2020-21***

Inhoud

Leren van grote predikers uit de tweede helft van de twintigste eeuw	3
New Testament Theology.....	4
Klacht in het Oude Testament en pastoraat	5
Kerkrecht 2.0: Tussen traditie en trend	7
Charismatische vernieuwing	10
Akkadisch 1.....	12
Akkadisch 2.....	13
Aramees.....	14
Christelijke denkers	15
Sleutelteksten uit Luthers antropologie: Hoe staat de mens voor God?.....	17

In verschillende masters is ruimte voor keuzevakken. Deze aparte gids met keuzevakken kan bijvoorbeeld worden geraadpleegd voor de vrije ruimte in de Master Theologie Predikant periode 2D. In deze periode is er naast de reguliere vakken 6 EC vrije ruimte.

Alle vakken van de Master Algemeen (alle masters) kunnen gevolgd worden als keuzevak.

Er is bij vakken met colleges een vereiste van tenminste drie inschrijvingen; die eis geldt niet bij keuzevakken met enkel literatuurstudie en begeleiding.

Keuzevak:	Leren van grote predikers uit de tweede helft van de twintigste eeuw	Code:	MTP-KVGP
Docent:	C.T. de Groot	Periode:	2D
Toetsvorm:	Leesverslag	EC:	6
Ingangseis:	Geen	Cursusjaar:	2020-2021

Leerdoelen

De student:

1. kan de hoofdzaken van de biografie van de predikers op wie gefocust wordt, alsook de context waarin zij preekten benoemen (ET 7);
2. benoemt voor zichzelf wat hij van de predikers die aan bod komen, en van hen die hij zelf uitkiest, al dan niet wil overnemen voor de eigen homiletische praktijk als het gaat om de persoon van de prediker, de visie op prediking de hoorder, de tekstkeus en behandeling van de tekst, de interactie met de leefwereld en preekstructuren en kan dit met argumenten onderbouwen (ET 2, 5, 8).

Vakinhoud

Leren preken vindt in de opleiding plaats door onderwijs in de homiletiek te ontvangen en door in de masterfase doorlopend te reflecteren op zowel de eigen homiletische praktijk als op die van medestudenten. In deze module maakt de student middels luisterfragmenten en gedrukte preken kennis met 'grote predikers' (waaronder Robert Schuller, Eberhard Jüngel, Martin Luther King, D. Martyn Lloyd-Jones, Cees Veenhof en Orlando Bottenbley). Met behulp van een model voor preekanalyse reflecteert hij op hun prediking met het oog op de eigen homiletische praktijk.

Werkvormen:

Werk- en hoorcolleges. Ter voorbereiding op elke college beluistert en of leest de student twee preken en analyseert die. Ter college vindt in een hoorcollege verdieping plaats en wordt in een werkcollege een preek beluisterd en besproken.

Studielast

Contacturen: 18 (6x3)

Collegevoorbereiding: 30 (6x5)

Zelfstudie: 120

Toetsing

Leesverslag. De student kiest zelf drie predikers uit de tweede helft van de twintigste eeuw. Hij analyseert van iedere prediker vier preken, analyseert die en heeft daarbij oog voor de context en biografie van betreffende predikers. In het verslag wordt beargumenteerd helder gemaakt wat hij van hen die al dan niet wil overnemen voor de eigen homiletische praktijk als het gaat om de persoon van de prediker, de visie op prediking de hoorder, de tekstkeus en behandeling van de tekst en preekstructuren. (minimaal 4000 woorden en maximaal 5000 woorden). Het verslag wordt met de docent besproken.

Literatuur

Zowel bij het voorbereiden van de colleges als bij het leesverslag kan o.a. gebruikt worden gemaakt van:

- Van der Laan, Jaap, *Van God gesproken. De mooiste preken sinds de Bergrede* (Amsterdam: VU uitgeverij, 2007).
- Old, Hughes Oliphant, *The reading and preaching of the scriptures, Volume 6 and 7* (Grand Rapids: Eerdmans, 2007 en 2010).
- Claussen, Johann Hinrich; Rössler, Martin, *Grosse Predigten, 2000 Jahre Gottes Wort und christlicher Protest* (Darmstadt: Lambert Schneider, 2015).

Keuzevak:	New Testament Theology	Code:	MA-KVNT
Module coordinator:	P.H.R. van Houwelingen	Semester:	2D
Form of Assessment:	Reading report	ECTS credits:	6
Admission requirement:		Year:	2020-2021

Learning goals

The student:

1. can identify the main challenges in doing New Testament Theology (FAL-2,3);
2. is able, using one or two standard works in the field of New Testament Theology, to discuss the New Testament documents thematically (FAL-2,3).

Content

A. Introduction: I. Howard Marshall, *New Testament Theology. Many Witnesses, One Gospel* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2004), Chapter 1: "How Do We Do New Testament Theology?"

B. Choice of reading material:

- N.T. Wright, *The Resurrection of the Son of God* (London: SPCK, 2003) & *The Resurrection of Jesus: John Dominic Crossan and N.T. Wright in Dialogue* (Minneapolis: Fortress Press, 2006).
- Thomas Schreiner, *Paul. Apostle of God's Glory in Christ. A Pauline Theology* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2001) & Paul A. Rainbow, *Johannine Theology: The Gospel, The Epistles and the Apocalypse* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2014).
- Thomas R. Schreiner, *Theology of the New Testament. Magnifying God's Glory in Christ* (Grand Rapids: Baker Academic, 2008).
- Jakob van Bruggen, *Jesus the Son of God. The Gospel Narratives as Message* (Grand Rapids: Baker Books, 1999) plus *Paul. Pioneer of Israel's Messiah* (Phillipsburg: P & R Publications, 2005) & Rob van Houwelingen, selected articles [Kampen tradition].
- Herman Ridderbos, *The Coming of the Kingdom* (Edinburgh: Christian World Publications, 1979) plus *Paul. An Outline of his Theology* (London: SPCK, 1977) [two Kampen classics].

Format

Independent study

Study load:

Contact hours: 2

Reading about 1050 pages x 7 p.h., including report = 150 hours

Excursus, referring to additional literature: 16 hours

Assignment

Reading report of 7,000-10,000 words.

In case of choice c, by means of the leading question: How is the theme 'Magnifying God in Christ' worked out by Schreiner in the four parts of his New Testament Theology? Start by noting the main challenges in doing New Testament Theology according to Marshall's introduction.

Give your own reflection of what you have read, by means of asking three questions: what was new for me?; what did I know already?; what questions do I have? Make, where appropriate, connexions with earlier obtained knowledge. Add an excursus on a particular theme of your own choice.

Assessment

Concluding conversation with feedback on the reading report. Assessment: Pass/Fail.

Keuzevak:	Klacht in het Oude Testament en pastoraat	Code:	MTP-KVOT
Docenten:	E. Brink	Periode:	2D
Toetsvorm:		EC:	6
Ingangseis:	Geen	Collegejaar:	2020-2021

Leerdoelen

De student:

1. kan beschrijven hoe het thema 'klacht' voorkomt in het Oude Testament en hoe dit bruikbaar is voor pastoraat en hulpverlening;
2. kan de inhoud weergeven van relevante literatuur (monografieën en exegetische studies) rond het thema 'klacht' in het OT;
3. kan de inhoud weergeven van relevante literatuur over de notie van 'het klagen' in het pastoraat;
4. kan op basis van de opgedane kennis in gesprek gaan met professionals uit de pastorale en psychosociale/psychiatrische praktijk en conclusies te trekken voor het belang van dit thema (leesverslag).

Vakinhoud

Het thema van dit vak is de notie van de klacht in het Oude Testament. Hoe worstelen de mensen in het Oude Testament met God? Welke taal wordt hieraan gegeven en welke toonsoort kiezen ze? Hoe ver gaan ze met hun klachten? Hoe komt dit terug in pastoraat?

De student leest een pakket literatuur over het genre Klacht in het OT en de relevantie daarvan voor de praktijk van pastoraat en professionele hulpverlening. De opgedane kennis verwerkt hij/zij in een leesverslag, door in gesprek te gaan en conclusies te trekken voor het belang van dit thema.

Werkvormen

Zelfstudie, samenstellen van een leesverslag voorzien van reflecties, leergesprek, interviews.

Studielast

Zelfstudie ± 900 pagina's	130 u
Interviews	13 u
Verwerking leesverslag en interviews	25 u
Totaal 6 EC	168 uur

Toetsing

Leesverslag van de gelezen literatuur op basis waarvan interviews worden gehouden. Van deze interviews volgt een gereflecteerd eindverslag.

Literatuur

Oude Testament

- Balentine, S.E., *The Hidden God: The Hiding of the Face of God in the Old Testament* (Oxford: Oxford University Press, 1983); 200 pags.
- Berges, U., *Zwijgen is zilver, klagen is goud. De theologie van het boek Klaagliederen*, VBS-Informatie 32 (2001), 79-87.
- Bier, Miriam J. & Bulkeley, T. eds., *Spiritual Complaint: The Theology and Practice of Lament* (Eugene, OR: Wipf & Stock, 2013; Cambridge: James Clarke, 2014); xvi + 280 pags.
- Brueggeman, W., 'The Costly Loss of Lament', in: Clines, D.J.A., *The Poetical Books* (Sheffield: Sheffield Academix Press, 1997)

- Jochemsen, M., *De klagende mens, Een vergelijking tussen Job 7:11-21 en Psalm 39* (bachelorscriptie, PThU, Utrecht, 2013)
- Korpel, M. en Moor, J. de, *The Silent God* (Leiden: Brill, 2011), ch 4 & 5
- Kynes, W., 'The Trials of Job: Relitigating Job's 'Good Case' in Christian Interpretation,' *Scottish Journal of Theology* / Volume 66 / Issue 02 / May 2013, pp 174-191 DOI: 10.1017/S0036930613000045, Published online: 10 April 2013
- Luyten, J., 'Voorstellingen van het menselijk lijden in het Oude Testament' in: Lambrecht, J. (red.), *Hoelang nog en waarom toch? God, mens en lijden* (Leuven: Acco, 1988)
- Schilder, H.J., *Ik schreeuw het uit* (Groningen: de Vuurbaak, z.j.); 94 pags.
- Westermann, C., *Lob und Klage in den Psalmen* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1977)

Religie en trauma

- Brink, E., *Connecting horizons with Job* (Pasadena: William Carey University Press, 2013) 45 pags.
- Ganzevoort, Ruard R., 'Als de grondslagen vernield zijn... Over trauma, religie en pastoraat.' *Praktische theologie* 32, no. 2, 2005, 344-361. <http://www.ruardganzevoort.nl> (accessed July 3, 2012).
- —, 'All things work together for good. Theodicy and post-traumatic spirituality,' in Gräb, W. and Charbonnier, L. (eds.) *Secularization Theories, Religious Identity, and Practical Theology* (Münster: LIT-Verlag, 2009), p. 183-192. http://www.ruardganzevoort.nl/pdf/2009_All_things.pdf
- Baldwin, J., *Trauma-Sensitive Theology, Thinking Theologically in the Era of Trauma*, Eugene, OR: Cascade Books, 2018

Pastorale theologie

- Blink, H. van den, 'Trauma Reactivation in Pastoral Counseling: Implications for Theory and Practice,' *American Journal of Pastoral Counseling* 1 no.2, 1998, 23-38.
- Blink, H. van den, 'Traumaverwerking en spiritualiteit,' *Psyche & Geloof* 21, 2010, no. 1: 20-32.
- Brink, E., 'Compassie in gebrokenheid (= compassion in brokenness),' in Brinke, H. ten & Maris, J.W. eds., *Meer dan genoeg. Het verlangen naar meer van de Geest* (Barneveld: De Vuurbaak, 2004), 54-67.

Psychologische literatuur

- Aarts, P.G.H. and W.D. Visser, *Trauma: diagnostiek en behandeling* (Houten: Boon, 2007), deel 1 & deel 3
- Kolk van der, B., *Traumasporen* (Eeserveen: Uitgeverij Mens!, 2016), deel I, II, V
- Driessen, A. en Langeland, W., *Praktijkboek Psychotrauma*, Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2017

Keuzevak:	Kerkrecht 2.0: Tussen traditie en trend	Code:	MTP-KVKR
Docent:	C. (Leon) van den Broeke	Periode:	2D
Toetsvorm:	Paper	EC:	6
Ingangseis:	Geen	Cursusjaar:	2020-2021

Leerdoelen:

De student:

1. heeft inzicht in de hoofdlijnen van het gereformeerde kerkrecht (ET 1);
2. heeft inzicht in verschillende typen van kerkrecht (ET 1,2,4,5);
3. is in staat om de structuur van een kerk te beschrijven en te evalueren (ET 2,3,4,5,6)
4. kan vanuit het kerkrechtelijk paradigma reflecteren op de aard en de inhoud van ambtstheologie dan wel kerkelijk of religieus leiderschap, de relatie tussen de lokale kerk en het kerkverband en de verhouding tussen overheid en geloofsgemeenschappen in veranderende kerkelijke dan wel religieuze, maatschappelijke en staatkundige contexten (ET 2,3,4,5);
5. is in staat om in de context van actuele en urgente maatschappelijke en politieke contexten in relatie tot religie en geloofsgemeenschappen een eigen kerkrechtelijke positie te bepalen (ET 2,3,4,5).

Vakinhoud:

Deze module biedt een verdieping aan in de kennis en de toepassing van het kerkrecht. Daarbij gaat het niet zozeer om basiskennis alleen, maar ook om de wisselwerking met actuele en urgente kerkelijke, religieuze, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. Je weet vanuit een kerkrechtelijke attitude te reflecteren op actuele en urgente ontwikkelingen en die te kunnen plaatsen tegen een historische context.

Vanouds bestudeert het vak kerkrecht een drietal klassieke thema's. Dat betreft de vragen wie in de lokale kerk geestelijk leiding geeft en aan wie de bijbehorende bevoegdheden toebedeeld zijn; de verhouding tussen de lokale kerk en het kerkverband dan wel de bovenlokale kerk; en de relatie tussen kerk en staat. Deze drie thema's tonen ook in 2020 hun meerwaarde als wordt gekeken naar actuele en urgente vraagstukken in geloofsgemeenschappen en in de samenleving.

De subthema's en vragen die in deze module aan de orde komen, zijn gebaseerd op de klassieke thema's van kerkrechtstelsels als het episcopaal-hiërarchische, het congregationeel-independentistische en het presbyteriaal-synodale:

1. wie heeft om welke redenen de leiding en de bevoegdheden in de kerk (de bisschop, de gemeente of kerkelijke vergaderingen van ambtsdragers)? Het gaat hierbij specifiek om collegiale ambtsuitoefening: ecclesiologie, ambtstheologie en kerkrechtstelsels;
2. hoe is de verhouding tussen de lokale kerk en het kerk(verband)?
3. hoe is de relatie tussen geloofsgemeenschap en staat dan wel de verhouding tussen het religieuze en het statelijke recht?

Door een verdieping aan te brengen in de reeds aanwezige kennis en kunde verken je nader de stand van zaken in de theologische en juridische literatuur om zo je kerkrechtelijke gereedschapskist (aan) te vullen. Daarmee weet je aan het einde van de module te reflecteren op actuele vraagstukken in geloofsgemeenschappen en samenleving zoals pioniersplekken, de verander(en)de (rechts)positie van de predikant of religieus leider, het recht op privacy van geloofsgemeenschappen en het recht op inzage door een gemeentelid, protocollen inzake seksueel misbruik in pastorale of gezagsrelaties, het al dan niet strafbaar stellen van de Nashville-verklaring, het kerkasiel in Den Haag, het al dan niet subsidiëren van geloofsgemeenschappen door de overheid en het recht op vrijheid van meningsuiting binnen geloofsgemeenschappen en godsdienstvrijheid buiten geloofsgemeenschappen – in het publieke domein.

Werkvormen:

Literatuurstudie, literaturopdrachten, drie terugkoppelingen (waarvan een ter bespreking van het essay) en het schrijven van een paper

Studielast:

Contacturen:	3 (3x1) uur
voorbereiding contacturen:	3 (3x1) uur
Literatuurstudie:	120 uur (verplichte literatuur)
	22 uur (aanbevolen/zelf gezochte literatuur)
Paper:	19,5 uur
Evaluatiegesprek paper:	0,5 uur
Totaal:	168 uur

Toetsing

De student schrijft een essay en wordt uitgenodigd voor een evaluatie dat wordt meegewogen in het eindoordeel ter afronding van deze module.

Criteria

Het essay voldoet aan de volgende voorwaarden (minimaal 5.000 en maximaal 6.000 woorden) en wordt daarop beoordeeld:

1. titel en subtitel
2. inleiding/woord vooraf
3. helder geformuleerde onderzoeksvraag
4. adequate lijst aan bronnen en literatuur
5. zorgvuldig taal- en stijlgebruik
6. zorgvuldig voetnotenapparaat
7. zorgvuldige compositie van het essay met aan het einde een concluderende paragraaf waarin de student antwoord geeft op de onderzoeksvraag

Literatuur

	Pag.	Cat.	U.
Verplichte literatuur:			
Leo Koffeman, <i>In Order to Serve: An Ecumenical Introduction to Church Polity</i> (LIT Verlag, 2014) (<i>Church Polity and Ecumenism: Global Perspectives</i> , ed. Leo J. Koffeman, Allan J. Janssen and Johannes Smit),	264	2	44
F.T. Oldenhuis e.a. (eds.), <i>Schurende relaties tussen recht en religie</i> (Assen: Van Gorcum, 2007)	202	1	20
Leon van den Broeke en George Harinck (eds.), <i>Nooit meer eene nieuwe hierarchie: De kerkrechtelijke nalatenschap van F.L. Rutgers</i> (ADChartasreeks 34, Hilversum: De Vuurbaak, 2018), 55-199.	144	1	14
C. van den Broeke, A.J. Overbeek, T.J. van der Ploeg en G. van der Schyff (eds.), <i>Perspectieven op de godsdienstvrijheid en de verhouding tussen staat en religie: Bundel ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van het NTKR (Tijdschrift voor Recht en Religie)</i> , Zutphen: Paris, 2019	224	1	22
Sophie van Bijsterveld, <i>Overheid en godsdienst: Herijking van een onderlinge relatie</i> (3 ^e dr., Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 2018)	188	1	18
Leon van den Broeke, "Het recht volgt het leven? Van wetboek en kerkorde naar kunstwerk en liedboek," in: Leon van den Broeke en Hans Schaeffer (red.), <i>Geest of</i>	18	1	2

<i>Recht? Kerkrecht tussen ideaal en werkelijkheid</i> , Kampen: Summum Academic Publications, 2019, 95-112.			
			120
Aanvullende literatuur:			22
De student zoekt zelfs naar aanvullende literatuur. Dat kan bijvoorbeeld een van de onderstaande publicaties zijn of iets anders.			
(Matthew J. Tuininga, <i>Calvin's Political Theology and the Public Engagement of the Church: Christ's Two Kingdoms</i> (Cambridge Studies in Law and Christianity, Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2017) , 1-91 en 321-378	151	2	20)
(John Witte jr., "Introduction," in: John Witte jr. and Frank S. Alexander (eds.), <i>Christianity and Law: An Introduction</i> (Cambridge Studies in Law and Christianity, Cambridge etc: Cambridge University Press, 2008), xiv-xvi and 1-32 (36	2	6)
Totaal:			142

Module:	Charismatische vernieuwing	Code:	MTP-KVCV
Docent:	J.M. Burger; R. Westerbeek; gastdocenten	Periode:	2D
Toetsvorm:	Take home tentamen	EC:	6
Ingangseis:	Geen		

Leerdoelen

De student:

1. heeft basale kennis van de vier golven waarin de pentecostale en charismatische beweging zich hebben ontwikkeld (ET 2,7);
2. kan kenmerkende inzichten weergeven van pentecostale en charismatische theologen die in dit keuzevak besproken zijn (ET 2,7);
3. heeft zich een eigen visie gevormd a. op het grote verhaal van de Bijbel en op de 'tussentijd' van het koninkrijk van God waarin wij leven, b. op de spanning tussen het 'reeds' en het 'nog niet' dat deze periode kenmerkt en c. op heil en heling binnen die context (ET 2,7);
4. heeft zich een eigen visie gevormd op de verhouding tussen de protestantse / gereformeerde traditie en Pinksterbeweging / charismatische vernieuwing (ET 2,7);
5. heeft enkele praktische ideeën ontwikkeld over hoe in de context van een traditionele kerk (of daarmee verbonden pioniersplek) invulling kan worden gegeven aan charismatische vernieuwing (ET 2,7);
6. heeft zich een theologische visie gevormd op de praktijk van luisterend bidden en van het ministrygebed (ET 2,7);
7. heeft ervaring opgedaan met de praktijk van het ministrygebed en kan daarop reflecteren (ET 2,7).

Vakinhoud

De charismatische vernieuwing vraagt terecht aandacht voor het werk en de aanwezigheid van de Heilige Geest. In Nederland gebeurt dit onder meer via de Charismatisch Werkgemeenschap Nederland, New Wine en het Evangelisch Werkverband binnen de PKN. Impulsen vanuit de pentecostale theologie worden zo ook binnen de traditionele kerken en de pioniersbeweging opgepikt. In deze module denken we theologisch door op de charismatische vernieuwing. Wie is de Heilige Geest en wat doet de Heilige Geest in de kerk, op weg naar Gods koninkrijk? Welke waardevolle bijdrage kan charismatische vernieuwing leveren aan de ontwikkeling van de protestantse/gereformeerde traditie? En hoe kan binnen de setting van een traditionele kerk of pioniersplek invulling worden gegeven aan charismatische vernieuwing?

Dit keuzevak biedt een diepgaande kennismaking met en academische reflectie op de pentecostale en charismatische beweging. Protestantse /gereformeerde theologie en traditie, en charismatische vernieuwing worden met elkaar in verband gebracht, zodat zij elkaar kunnen versterken.

Werkvormen

Zelfstudie gevolgd door afrondende colleges; twee retraitsdagen waarin de Ministry-cursus van New Wine wordt gevolgd, later gevolgd door een gezamenlijk gesprek waarin wordt teruggekeken op de module en de retraite.

Studielast (onder voorbehoud)

Contacturen: 10 uur college (5x2u); 16 uur retraite, 2 uur gesprek met terugblik op retraite.

Collegevoorbereiding: zie zelfstudie.

Zelfstudie: 119 uur.

Toetsing

Take home tentamen; actieve deelname aan de retraitsdagen is verplicht.

Literatuur (onder voorbehoud)

	Pag.	Cat.	U.
Anderson, A., <i>An Introduction to Pentecostalism</i> (Cambridge: Cambridge University Press, 2003), 19-62, 83-102.	72	7 p/u	10,3
Anderson, A.H., <i>To the Ends of the Earth. Pentecostalism and the Transformation of World Christianity</i> (Oxford: Oxford University Press, 2013), 202-223.	21	7 p/u	3
Vries, H. de, 'De dienst der genezing in Nederland: van ongepast tot salonfähig', <i>Inspirare</i> 0 (2018), 15-33.	19	10 p/u	1,9
Macchia, F.D., <i>Baptized in the Spirit. A Global Pentecostal Theology</i> (Grand Rapids: Zondervan, 2006), 61-154.	94	5 p/u	18,8
Tomlin, G., <i>The Prodigal Spirit. The Trinity, the Church and the Future of the World</i> (London: SPTC Books, 2011), 14-87.	74	5 p/u	14,8
Storms, S., <i>Practicing the Power. Welcoming the Gifts of the Holy Spirit in Your Life</i> , (Grand Rapids: Zondervan, 2017), 13-45, 176-191, 244-269.	72	7 p/u	10,3
Burger, H., 'Betekenisvol oplappen. Genezing tussen reeds en nog niet', <i>Geestkracht</i> 81 (2018), 27-33.	7	10/ p/u	0,7
Derek J. Morphew, <i>Breakthrough. Discovering the Kingdom</i> (Capetown, SA: Vineyard International Publishing, 1991), 47-108, 157-169.	74	7 p/u	10,6
Erickson, D., <i>Living the Future. The Kingdom of God & the Holy Spirit in the Vineyard Movement</i> (z.p.: Standuptheology, 2016), 74-159.	86	7 p/u	12,3
Wright, N.T., <i>The Challenge of Jesus. Rediscovering who Jesus was and is</i> (Downers Grove: IVP Books, 2015), 34-73.	40	7 p/u	5,7
Bentham, H. van; Vries, K. de, 'Meer dan genoeg', in Brinke, H ten & Maris, J.W., <i>Meer dan genoeg. Het verlangen naar meer van de Geest</i> (Barneveld: Vuurbaak 2004), 144-167.	24	10 p/u	2,4
Bruijne, A.L.Th. de, 'De tiende zegen en de toekomst. Een evaluatie van de charismatische interesse in gereformeerde kring', <i>Kontekstueel</i> 21 (2006), 17-21.	5	10 p/u	0,5
Veenhof, J., <i>Vrij gereformeerd. Verzamelde artikelen</i> (Kampen: Kok, 2005), 245-257, 278-289.	24	10 p/u	2,4
Westerbeek, Ronald, 'Hoe blijft het vuur branden? Theologische kanttekeningen bij de Post-Toronto beweging en de There is More-conferentie van het Evangelisch Werkverband in de Protestantse Kerk', <i>Geestkracht</i> 79 (2017), 10-28.	19	10 p/u	1,9
Willard, Dallas, <i>Hearing God. Developing a Conversational relationship with God</i> (Downers Grove: IVP Books, 2012 - updated and expanded edition), H. 1, 2, 5, 9.	114	7 p/u	16,3
Westerbeek, Ronald, <i>New Wine Ministrycursus, Module 1: De basis van gebedsministry</i> (Houten: New Wine, 2019).	68	10 p/u	6,8

Module:	Akkadisch 1	Code:	KVAK1
Docent:	W.H. Rose	Periode:	A, B, C, D
Toetsvorm:	Schriftelijk tentamen	EC	4,5
Ingangseis:	BA2bBH	Ac. Jaar	2020-2021

Dit vak kan ook worden gevolgd in de bachelor- of de masterfase

Leerdoelen

De student:

1. kan op basis van zijn verworven kennis van de klankleer en het schrift van het Nieuw-Assyrisch korte tekstcoupures lezen en in transcriptie weer geven;
2. is in staat te onderscheiden tussen de verschillende manieren waarop in het oud-Babylonisch naamwoorden verbonden kunnen worden met andere naamwoorden en woorden van andere morfologische categorieën;
3. is in staat te onderscheiden tussen de verschillende vormen en stammen van het werkwoord in het oud- Babylonisch en hun functies, en werkwoordsvormen te analyseren (uiteindelijk zonder gebruik te maken van hulpmiddelen als uitgeschreven paradigma's);
4. kan de belangrijkste verschijnselen beschreven in de syntaxis benoemen en herkennen bij het lezen van Akkadische teksten.

Vakinhoud

De cursus Akkadisch is een meerjarige cursus, die open staat voor studenten vanaf het tweede studiejaar. De cursus is facultatief. Het is mogelijk deze cursus vanuit persoonlijke belangstelling te volgen. In veel gevallen zal de cursus echter worden gevolgd met het oog op een verdieping of specialisatie in de studie van het Oude Testament, of eventueel met het oog op een vervolg- (promotie)studie.

De volledige cursus is gespreid over drie studie jaren. In het eerste jaar wordt de grammatica van het Oud-Babylonisch bestudeerd aan de hand van: Caplice, *Introduction to Akkadian*.

Verder wordt een begin gemaakt met het leren van spijkerschrifttekens in het Nieuw-Assyrisch schrift.

Werkvormen

De colleges hebben het karakter van werkcolleges. De grammatica van het Akkadisch wordt ingeleid en geoefend aan de hand van Caplice, *Introduction to Akkadian*.

Studielast

Contacturen: 24

Collegevoorbereiding: 60

Zelfstudie: 42

Toetsing

Schriftelijk tentamen aan het eind van periode D.

- bestudering van de collegestof aan de hand van Caplice, *Introduction* (grammatica + oefeningen);
- reproduceren woordenschat;
- transcriberen spijkerschrifttekens.

Literatuur

Caplice, R., *Introduction to Akkadian* (Studia Pohl: Series Maior, dl. 4th ed. Rome: Biblical Institute Press, 2002)

Module:	Akkadisch 2	Code:	KVAK2
Docent:	W.H. Rose	Periode:	A, B, C, D
Toetsvorm:	Schriftelijk tentamen	EC:	13
Ingangseis:	Akkadisch 1	Ac. Jaar:	2020-2021

Leerdoelen

De student:

1. kan met behulp van tekenlijst, grammatica en woordenboeken teksten uit de verschillende genres van de Akkadische literatuur lezen, analyseren en vertalen, waarvan sommige uit het oorspronkelijke schrift en andere uit een transcriptie;
2. is in staat de belangrijkste perioden en momenten uit de geschiedenis van het Mesopotamië weer te geven en kort te beschrijven.

Vakinhoud

In de cursus Akkadisch 2 worden teksten in spijkerschrift en in transcriptie gelezen. Verschillende genres zullen aan de orde komen, zoals wetscompilaties (o.a. gedeelten uit de Codex Hammurabi), epische teksten (o.a. gedeelten uit het Gilgamesj epos), en historische teksten (o.a. van Salmanassar III en Sanherib).
(Zie verder bij Akkadisch 1)

Werkvormen

De colleges hebben het karakter van werkcolleges. De door de studenten voorbereide grammaticale analyse en vertaling van Akkadische teksten wordt besproken.

Studielast

Contacturen: 48

Collegevoorbereiding: 144

Zelfstudie: 172

Toetsing

Schriftelijk tentamen aan het eind van de (tweejarige) cursus.

- bestudering van de collegestof;
- reproduceren woordenschat;
- transcriptie, grammaticale analyse en vertaling van gelezen en voorbereide teksten.

Literatuur

Borger, R., *Babylonisch-Assyrische Lesestücke, I, Die Texte in Umschrift; II, Elemente der Grammatik und Schrift, Übungsbeispiele. Glossar.* Analecta Orientalia, dl. 5. 3., revidierte Auflage. Roma: Pontificium Institutum Biblicum, 2006.

Borger, Rykle. *Mesopotamisches Zeichenlexikon.* Zweite, revidierte und aktualisierte Auflage. Alter Orient und Altes Testament 30 Münster: Ugarit, 2010.

Huehnergard, John. *A Grammar of Akkadian.* Third edition. Harvard Semitic Museum Studies 4. Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 2011.

Von Soden, W., *Grundriss der Akkadischen Grammatik,* Analecta Orientalia, dl. 3. 3., ergänzte Auflage. Roma: Pontificio Instituto Biblico, 1995.

Module:	Aramees	Code:	KVAR
Docent:	W.H. Rose	Periode:	B
Toetsvorm:	Mondeling tentamen	EC:	6
Ingangseis:	BA2bBH	Ac. Jaar:	2020-2021

Leerdoelen

De student:

1. kan op basis van zijn verworven kennis van de klankleer en het schrift van het Bijbels Aramees teksten lezen en in transcriptie weergeven;
2. kan onderscheiden tussen de verschillende manieren waarop naamwoorden verbonden kunnen worden met andere naamwoorden en woorden van andere morfologische categorieën;
3. kan onderscheiden tussen de verschillende vormen en stammen van het werkwoord en hun functies en werkwoordsvormen analyseren;
4. kan de belangrijkste verschijnselen, beschreven in de syntaxis, benoemen en herkennen bij het lezen van Aramese teksten;
5. kan de Aramese gedeelten van het Oude Testament grammaticaal analyseren en vertalen met behulp van een grammatica en een woordenboek.

Werkvormen

De grammatica van het Bijbels Aramees wordt behandeld aan de hand van analyse en vertaling van Aramese teksten uit het Oude Testament.

Studielast

Contacturen: 14

Collegevoorbereiding: 42

Zelfstudie: 112

Toetsing

Mondeling tentamen.

- Bestudering van de collegestof;
- het grammaticaal kunnen analyseren en vertalen van de Aramese gedeelten uit het Hebreeuwse Oude Testament:
Genesis 31:47; Ezra 4:8-6:18; 7:12-26; Jeremia 10:11; Daniël 2:4-7:28;
- bestudering van inleidende literatuur over de Aramese taal.

Literatuur

Koehler, L., and W. Baumgartner. *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament, 2 Volume Set*. Study edition. Leiden; Boston: Brill, 2002.

Cook, J.A. *Aramaic Ezra and Daniel: A Handbook on the Aramaic Text*. Baylor Handbook on the Hebrew Bible. Waco, TX: Baylor University Press, 2019.

Greenspahn, F.E. 2007. *An Introduction to Aramaic*. Corrected Second Edition. Resources for Biblical Study 46. Atlanta, GA: Society of Biblical Literature.

Creason, Stuart. "Aramaic." Pages 109–44 in *The Ancient Languages of Syria-Palestine and Arabia*. Edited by Roger D. Woodard. New York: Cambridge University Press, 2008. 35 pg. Cat. 3. 12u.

Keuzevak:	Christelijke denkers	Code:	MTP-KVCD
Docenten:	I.D. Haarsma	Periode:	2D
Toetsvorm:	dossier	EC:	3 of 6
Ingangseis:	(code)	Cursusjaar:	2020-2021

Leerdoelen

De student:

1. kan kenmerkende filosofische inzichten en standpunten weergeven van de christelijke denkers Augustinus, Pascal, Dooyeweerd, Plantinga en Wolterstorff (ET 1,4);
2. kan deze inzichten en standpunten plaatsen in en verhelderen vanuit hun historisch-filosofische context (ET 1,4);
3. kan reflecteren op de vraag naar het christelijk-filosofische karakter van deze denkers (ET 1,4).

Vakinhoud

In de colleges worden aan de hand van (primaire) teksten de filosofische opvattingen van de christelijke denkers Augustinus, Pascal, Dooyeweerd, Plantinga en Wolterstorff besproken en in hun historisch-filosofische context geplaatst.

Werkvormen

Hoor- en werkcolleges; zelf- en literatuurstudie

Na het volgen van een gemeenschappelijk traject van 84 uur (3EC) is er de mogelijkheid voor een individueel vervoltraject van opnieuw 84 uur (3EC).

Studielast

Gemeenschappelijk traject 3EC

Contacturen: 6x2u; 9 uur

Collegevoorbereiding: literatuur 12 uur

Zelfstudie: literatuur 63 uur

Individueel traject 3EC

Zelfstudie: literatuur in overleg met docent (280 à 400 pagina's)

Schrijven essay: 8 à 10 pagina's (4000 à 5000 woorden)

Toetsing

Het gemeenschappelijke deel van 3EC wordt getoetst met een tentamen.

Het individuele vervoltraject van 3EC wordt getoetst met een essay van 8 à 10 pagina's

Literatuur gemeenschappelijk traject

	Urenbesteding per bron:	Pag.	Cat.	Uur
Geertsema, H.G., <i>Denken over zin en wetenschap</i> . Afscheidsrede Dooyeweerd leerstoel 2006. Hieruit pags. 1-13 en 20.		15	2	3
Glas, G., <i>Wat is christelijke filosofie?</i> (Amsterdam: Oratie Vrije Universiteit, 2010). Hieruit 1-13		14	2	3
Hengstmengel, B., <i>Denken met het hart</i> (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2015). Hieruit H2 (21-35), H7 (141-159), H8 (164-188), H9 (194-215), H11 (249-259), H12 (261-274), H13 (278-290) en H15 (317-326)		129	1	19
Geest, P. van, <i>Waarachtigheid. Levenskunst volgens Augustinus</i> (Zoetermeer: Meinema, 2011). Hieruit H1 t/m H7, (11-129)		118	1	17

Putten, R. van e.a. <i>Denken om shalom, de praktische filosofie van Nicholas Wolterstorff</i> (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2017). Hieruit H1 (19-30), H2 (31-41), H3 (45-59), H4 (61-72), H9 (139-153), H10 (155-170), H11 (171-184), H12 (187-200)	110	1	16
Velde Rudi te, (red.), <i>Pascal als religieus denker</i> (Zoetermeer: Uitgeverij Klement, 2011), pags. 7-108	102	1	15
Woudenberg, R. van, 'Herman Dooyeweerd' in: <i>Kritisch Denkerslexicon</i> (Alphen aan den Rijn: Samsom, 1992), pags. 5-11	7	2	2

Aanbevolen literatuur voor individueel vervolgtraject

- Augustinus, A., *De stad van God*. Nederlandse vertaling (Amsterdam: Ambo, 2002)
- Augustinus, A., *Wat betekent de bijbel?* Nederlandse vertaling (Amsterdam: Ambo, 1999)
- Augustinus, A., *Over de vrije wilskeuze*. Nederlandse vertaling (Baarn: Ambo, 1994)
- Augustinus, A., *Belijdenissen*. Nederlandse vertaling (Budel: Uitgeverij Damon, 2017)
- Bom, K., *De ruimte van het hart. Kennen en willen in de antropologie van Blaise Pascal* (Assen: Van Gorcum, 1999)
- Brugmans, E., *Cultuurfilosofie. Katholieke, reformatorische, humanistische, islamitische en joodse reflecties over onze cultuur* (Budel: Damon, 2002)
- Buijs, G., *Publieke liefde. Agapè als bron voor maatschappelijke vernieuwing in tijden van crisis* (Amsterdam: Vrije Universiteit, 2012)
- Dooyeweerd, H., *De wijsbegeerte der wetsidee Boek I. De wetsidee als grondlegging der wijsbegeerte* (Amsterdam: Uitgever Paris, 1935)
- Dooyeweerd, H., *A New Critique of Theoretical Thought*, 4 volumes (Princeton: Presbyterian and Reformed Publishing Company, 1953-1958)
- Dooyeweerd, H., *Roots of Western Culture: Pagan, Secular, and Christian Options* (Toronto: Wedge Publishing Foundation, 1979)
- Tol, A. en K.A. Bril, *Vollenhoven als wijsgeer* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 1992)
- Kreeft, P., *Christendom voor moderne heidenen. Pascals gedachten voor nu* (Driebergen: Navigator Boeken, 2004)
- Klapwijk, J., 'Rede en religie in de greep van grondmodellen', *Philosophia Reformata* 73 (2008) 19–43.
- Mouw, R.J. & S. Grifioen, *Pluralismus & Horizons* (Grand Rapids: William B Eerdmans Publishing Company, 1993)
- Pascal, B., *Gedachten (Pensées)*. Nederlandse vertaling (Amsterdam: Boom, 2017)
- Plaisier, A.J., *De mens in het geding. Een kritische vergelijking tussen Pascal en Nietzsche* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1996)
- Plantinga, A., *The Nature of Necessity* (Oxford: OUP 1974)
- Plantinga, A., *Does God Have a Nature?* (Milwaukee: MUP 2007)
- Plantinga, A., *Het echte conflict. Wetenschap, religie en naturalisme* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2014)
- Riessen, Renée van, e.a., *Augustinus modern en postmodern gelezen. Filosofische interpretaties door Heidegger, Arendt, Jaspers, Derrida en Lyotard* (Budel: Damon, 2009)
- Veldhuis, H., *Onrustig is ons hart. Menszijn in christelijk perspectief* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1994)
- Vries, P. de, *Alvin Plantinga, zijn betekenis voor de christelijke apologetiek* (Goudriaan: De Groot, 2010)
- Wolterstorff, N., *Until Justice and Peace Embrace* (Grand Rapids: Eerdmans, 1983)
- Wolterstorff, N., *Divine Discourse. Philosophical Reflections on the Claim that God Speaks* (Cambridge: Cambridge University Press, 1995)
- Woudenberg, R. van, *Gelovend denken. Inleiding tot een christelijke filosofie* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 1992)
- Woudenberg, R. van & B. Cusveller, *De kentheorie van Alvin Plantinga* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1998)

Keuzevak:	Sleutelteksten uit Luthers antropologie: Hoe staat de mens voor God?	Code:	MA-KGML
Docente:	Prof. dr. Sabine Hiebsch	Periode:	in overleg
Toetsvorm:	Leesverslagen, thematische samenvattingen, mondelijke presentatie + bespreking	EC:	6
Ingangseis:	In staat Lutherteksten in het Duits te lezen	Cursusjaar:	2020-2021

Leerdoelen

De student/e:

1. Kan zelfstandig in close text reading Luthers bronteksten van verschillende genres lezen en interpreteren. (E1, 3, 8)
2. Heeft inzicht in de context van deze bronteksten en kan deze context verdisconteren in haar/zijn interpretatie. (E1, 8)
3. Leert de kerkhistorische ontwikkeling van een theologisch thema – in casu de antropologie bij Luther – te begrijpen en te plaatsen in het geheel van Luthers theologie. (E1, 2, 4, 8)
4. Is in staat de opgedane kennis in een presentatie over te brengen en te bespreken. (E7, 8)
5. Leert kennis van een centrale theologische denker als Luther vruchtbaar te maken voor de actuele oecumenische dialoog en voor gesprekken over maatschappelijk relevante kwesties. (E8, 9)

Vakinhoud

Antropologie is een van de centrale thema's in de theologie. Voor Luther draaide antropologie in de kern om de vraag: Hoe staat de mens voor God, *coram deo*? In deze module leest de student/e sleutelteksten die helpen de ontwikkeling in Luthers denken over antropologie te traceren en te begrijpen. De bronteksten worden in close text reading centraal gesteld. De module wil de student/e uitdagen om op basis van deze bronnenstudie tot een eigen interpretatie te komen. De secundaire literatuur heeft daarom een voor de bronteksten ondersteunende functie.

In de keuze van de bronteksten is bewust gekozen voor verschillende genres: sermoen, voorrede, disputatie, traktaat, brief en preek. Hiermee wordt duidelijk gemaakt dat Luther zijn theologie niet slechts in Latijnse academische geschriften uiteenzette. Zijn grote retorische en didactische gave was juist dat hij zijn theologie op begrijpelijke en aansprekende wijze voor zeer verschillend publiek wist over te brengen. Dat heeft er ten diepste mee te maken dat Luthers theologie niet speculatief, maar praktisch van aard was.

Deze module wil de student/e dan ook in staat stellen om de kennis van Luthers denken over antropologie, gebaseerd op bronnenstudie, op vruchtbare wijze in te zetten voor de actuele oecumenische dialoog en voor gesprekken over maatschappelijk relevante kwesties. Kwesties, waarbij het telkens gaat om de mens, maar waarbij ook telkens ondergesneeuwd dreigt te raken dat de mens – vanuit een christelijk perspectief – allereerst voor God staat.

Werkvormen

Close text reading van bronteksten, literatuurstudie, zelfstudie

Studielast

Vorbereitung close text reading: 10 uur

Close text reading Lutherteksten: 52 uur

Literatuurstudie: 60 uur

Leesverslagen, thematische samenvattingen: 34 uur

Overleg met de docente: 2 uur

Vorbereitung presentatie: 8 uur

Mondelijke presentatie + bespreking: 2 uur (= 2 college-uren)

Toetsing

Leesverslagen + thematische samenvattingen: 75%

Mondelinge presentatie + bespreking: 25%

Bronteksten:	Pag.	Cat.	U.
1. <i>Sermon von Ablass und Gnade</i> [WA 1, (239)243-246; 1518]	6	3	2
2. <i>Ein Sermon von der Bereitung zum Sterben</i> [WA 2, (680)685-697; 1519]	15	3	5
3. <i>Brief Luthers an Papst Leo X.</i> [Martin Luther, Lateinisch-Deutsche Studienausgabe, Band 2, XVII-XVIII; 101-1520] + 4. <i>Von der Freiheit eines Christenmenschen</i> [WA 7, (12)20-38; 1520]	30	3	10
5. <i>Vorrede zum ersten Bande der Wittenberger Ausgabe</i> [WA 50,654-661; 1539]	5	3	1,5
6. <i>Disputatio D. Martini Lutheri de homine</i> [Martin Luther, Lateinisch-Deutsche Studienausgabe, Band 1, XXXVI-XLII; 663-669; 1536]	10	3	3,5
7. <i>Das Magnificat, verdeutscht und ausgelegt</i> [WA 7, (538) 544-604; 1521]	66	3	22
8. <i>Predigt über Genesis 31, 1524</i> [WA 24, 540-566; Druckausgabe 1527]	24	3	8

Literatuur:	Pag.		U.
1. Sabine Hiebsch/Martin L. van Wijngaarden (red.), <i>Luther: zijn leven, zijn werk</i> (Utrecht: Kok, 2017 ^o)	236	1	33
2. Theo Bell, "Inleiding op Een preek over de voorbereiding tot het sterven," in <i>Door het donkere venster van het geloof</i> , ed. J.T. Bakker/K. Zwanepol (Zoetermeer: Meinema, 1993), 94-99	6	2	1
3. Sabine Hiebsch, <i>Figura ecclesiae: Lea und Rachel in Martin Luthers Genesispredigten</i> (Münster/Hamburg/London: LIT; 2022), 16-62; 91-98; 178-201; 234-239	85	2-3	21,5
4. Maarten Luther, <i>Het Magnificat</i> , Met een inleiding van prof. H. Riedinger (IJsselstein: Unistad 1983), 23-38	16	2	3
5. Sabine Hiebsch, „Luther en de Schrift,“ <i>Schrift</i> 49, Nr. 1 (2017): 14-21	7	1	1
6. Sabine Hiebsch, „Assepoester: een luthers sprookje?,“ <i>Protestants Nederland</i> (2013, Nr. 10): 187-189	3	1	0,5

Instructies:

- Deze module is een zelfstudiemodule die in principe in iedere periode van het studiejaar kan plaatsvinden.
- Het inleveren van de leesverslagen en de thematische samenvattingen, de contactmomenten voor overleg, de datum voor de presentatie + bespreking worden in afspraak met de docente gepland.
- De bronteksten van Luther staan in de aanbevolen leesvolgorde.

1. Leesverslagen en thematische samenvattingen

Voor iedere brontekst moet een leesverslag of een thematische samenvatting gemaakt worden. Deze zijn bij elkaar 75% van het cijfer. De weging is per brontekst aangegeven. Het maximaal aantal woorden is zonder voetnoten.

1. ***Sermon von Ablass und Gnade***: leesverslag, max. 850 woorden (10%)

2. **Ein Sermon von der Bereitung zum Sterben**: thematische samenvatting over de paradigmaverschuiving van ‚Sünde, Tod und Hölle‘ naar ‚Gnade, Leben und Glückseligkeit‘ en de plaats van Christus daarin, max. 850 woorden (10%)
3. + 4. **Brief Luthers an Papst Leo + Von der Freiheit eines Christenmenschen**: thematische samenvatting over hoe ‚Freiheit in Gebundenheit‘ functioneert, max. 850 woorden (10%)
5. **Vorrede zum ersten Bande der Wittenberger Ausgabe**: leesverslag, max. 850 woorden (10%)
6. **Disputatio D. Martini Lutheri de homine**: leesverlag, max. 850 woorden (10%)
7. **Das Magnificat verdeutscht und ausgelegt**: thematische samenvatting over het begrip ‚nydrig/niedrig‘ (‚nederig‘) als beschrijving van Maria en de connectie met het begrip ‚Herz‘, max. 1.200 woorden (15%)
8. **Predigt über Genesis 31**: thematische samenvatting over hoe Lea en Rachel als mens voor God staan en welke rol het kruis, assepoester en het hart daarin spelen, max. 850 woorden (10%)

Criteria voor de beoordeling

1. Inleidende, korte beschrijving van de context van de brontekst
2. Bij een leesverslag moeten de hoofdlijnen van een brontekst benoemd zijn.
3. Bij een thematische samenvatting moeten minimaal alle onderdelen van het gegeven thema behandeld zijn.
4. zorgvuldig taal- en stijlgebruik
5. Het moet duidelijk naar voren komen dat de bronteksten in het Duits zijn gelezen: kernbegrippen mogen tussen aanhalingstekens in het Duits gebruikt worden.
6. zorgvuldig voetnotenapparaat

2. Mondelinge presentatie + bespreking (2 college-uren, weging 25%)

Het thema van de mondelinge presentatie is: ‚Luthers antropologie: Hoe staat de mens voor God?‘
De mondelinge presentatie duurt 20 minuten, gevolgd door 10 min voor vragen van de docente.
Het tweede college-uur is een voortzetting van het gesprek over het thema van de module aan de hand van de bronteksten.

Criteria voor de beoordeling

1. Heldere presentatie met een duidelijke indeling
2. Representatieve keuze van thema's uit de bronteksten
3. De presentatie mag niet slechts op één of twee van de bronteksten gebaseerd zijn, maar moet de ontwikkeling in Luthers denken over antropologie in de bronteksten laten zien.
4. Persoonlijke, theologische reflectie op Luthers antropologie.

3. Herkansingsmogelijkheden

Bij een onvoldoende resultaat voor het geheel kunnen maximaal drie van de schriftelijke opdrachten en de mondelinge presentatie herkanst worden.